

I. EGYHÁZTÖRTÉNET

1. Az első keresztény közösség

*„Vezess igazságod szerint és taníts engem,
hiszen te vagy az én Istenem és gyámolom,
minden időben benned bízokom!”*

(Zsolt 25.5)

Előtted áll egy tanévnyi időkeret.
Mire figyelsz majd?

idő keret

IMA

Adj időt a gondolatnak –
erőd forrása ez.

Adj időt az imának –
a legnagyobb erő a Földön ez.

Adj időt a mosolynak –
a lélek zenéje ez.

Adj időt a játéknak –
az örök ifúság titka ez.

Adj időt a szeretetnek,
s légy szeretett –
Isten adománya ez.

(Kalkuttai Szent Teréz anya imája,
– részlet)

NÉZZ UTÁNA!

Kik a szentek?

Csapatban igazán jó játszani. Ilyenkor érezzük, hogy összetartozunk, és ha valaki gyengébb is valamiben, a többiek tudják ezt ellensúlyozni. Együtt erősebbek vagyunk. Ráadásul az ember így soha nem érzi magát elveszettnek. Egy csapatban persze adódhatnak nehézségek: egy betegség vagy baleset miatt akár még cserejátékosra is szükség lehet.

Jézus is azt akarta, hogy a követői csapatot alkossanak, ezért alapította meg az egyházat. Ennek a közösségnek az első éveiről az Apostolok cselekedeteinek könyve tudósít. Ebből megtudjuk, hogy **Jézus mennybemenetele után az apostolok visszatértek Jeruzsálembe**, s tanácskozni kezdtek. Fontos kérdésben kellett döntést hozniuk. A Mestert eláruló karióti Júdás ugyanis öngyilkosságot követett el, és így már csak tizenegy apostol maradt. Márpedig a tizenkettes számnak szimbolikus jelentése volt: tizenkét törzsből állt Izrael, a választott nép. Jézus pedig azt akarta, hogy az általa alapított közösséget is tizenketten vezessék. A megbeszélés során meghatározták, milyen feltételnek kell eleget tennie a jelöltnek, aki „cserejátékosként” beállhatna az apostolok közé. Olyan személynek kellett lennie, aki közelről látta Jézus életének minden fontos eseményét. Hiszen az lesz a küldetése, hogy a többiekkel együtt tanúskodjék a Mester feltámadásáról (ApCsel 1,22). Két jelöltet sikerült állítaniuk, közülük – miután imádkoztak – sorsvetéssel választották ki Mátyást.

Miért fontos a tizenkettes szám? Hol találkozunk vele?

Milyen szimbolikus jelentése van?

Mit gondolsz, miért sorsvetéssel választották ki a jelöltek közül a tizenkettedik apostolt?

A mennybemenetel után az apostolok tíz napon át rendszeresen találkoztak Máriával, Jézus anyjával és más tanítványokkal is. Ilyenkor imádkoztak, és kérték Istent, hogy teljesítse be az ígéretet, amit a Mesterük az utolsó vacsorán tett: „Jobb nektek, ha elmegyek, mert ha nem megyek el, akkor nem jön el hozzátok a Vigasztaló. Ha azonban elmegyek, akkor elküldöm” (Jn 16,7). A Vigasztaló nem más, mint a Szentlélek. Ez a megnevezés arra utal, hogy a Krisztus nélkül maradt apostolokat ő fogja megerősíteni és képessé tenni arra, hogy betöltsék küldetésüket. Ugyanis ő mutatja meg nekik, hogy mit kell hirdetniük az embereknek: „amikor eljön az Igazság Lelke, ő majd elvezet benneteket a teljes igazságra” (Jn 6,13).

Jézus a feltámadása utáni negyvenedik napon ment fel a mennybe, és újabb tíz nap múltán szállt le a Szentlélek. Innen az ünnep elnevezése: görögül pentekosztész, az ötvenedik nap; magyarul: pünkösd. Ekkor lángnyelvek alakjában jelent meg az apostolok fölött a Szentlélek, akik ettől bátrak, tüzesek, lelkesek lettek, nem féltek többé, és csodálatos erővel elkezdtek hirdetni Jézust az embereknek. A húsvét utáni ötvenedik nap a zsidók számára is ünnep: az Ószövetség szerint Mózes ezen a napon jött le a Sínai-hegyről, és hozta magával a kőtáblákat, amiken a tízparancsolat volt olvasható. Emiatt Jeruzsálem tele volt messze földről érkezett zarándokokkal. Ők már más és más, az adott országokban használatos nyelveket beszéltek – mégis mindannyian a saját anyanyelvükön értették meg, amit Péter tanított, amikor kilépett eléjük az erkélyre. Ez a csoda megmutatja, hogy a keresztény közösségben mindenkinek helye van, bármilyen nyelvhez, néphez tartozik is. A Szentlélek által egyet tudunk érteni a hitünkben, a Jézus Krisztus melletti elkötelezettségünkben.

Az Apostolok cselekedeteinek könyve leírja, hányféle földről érkeztek Jeruzsálembe a zarándokok (2. fejezet, 9–11. versek). Számod össze, hányféle nyelvet beszéltek azok, akik közül az első keresztény közösség tagjai kikerültek! Meg tudod mondani, hogy ma melyik ország területén fekszenek ezek a vidékek?

A Szentlélek által vezérelve Péter úgy prédikált, hogy aznap mintegy háromezer ember kereszttelkedett meg. Belőlük született meg **az első keresztény közösség**. Az életüket nagyon szépen írja le az Apostolok cselekedeteinek könyve:

NÉZZ UTÁNA!

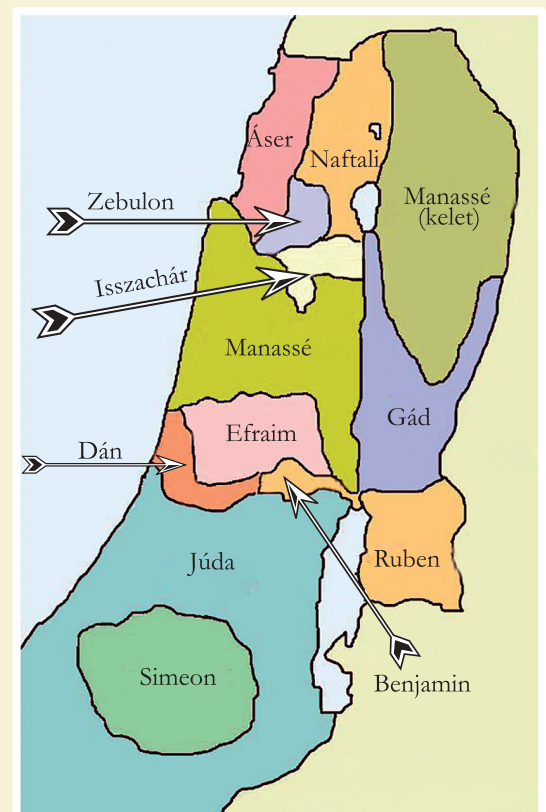
Eredetileg miért 12 csillag került az Európai Unió zászlójára?

Izrael 12 törzse:

Ősatyáik Jákob/Izrael 12 fia:

Ruben, Simeon, Lévi, Júda, Zebulun, Isszachár, Dán, Gád, Áser, Naftali, József, Benjamin (Ter 49,1–28). Az Ígéret földjének elfoglalása után a területet a törzsek szerint osztották szét, nevezték el. A családfában a törzshöz tartozást az izraeliták mind a mai napig számon tartják. (vö.: Katolikus Lexikon)

A törzsi liga összetétele bár változott, a tizenkettes szám változatlan maradt: Lévi kiesését például József törzsének kettéválása pótolta Efraimban és Mannasséban.

Mit gondolsz, miben példaértékű az első keresztény közösség? Mit kellene tanulnia tőlük a mai keresztény embernek?

Tedd sorba a betűket, és megkapod a 12 apostol nevét! (vö.: Lk 6,13)

1. PRÉTE - Péter
2. SÁRDAN - András
3. AJAK B - Jakab
4. NOS JÁ - János
5. LÜPÖF - Fülöp
6. TAN LEBAR - Bertalan
7. TÁMÉ - Máté
8. MÁSAT - Tamás
9. BAJKA - Jakab
10. NOSIM - Simon
11. TÉÁD - Tádé
12. DÚSÁJ - Júdás

SZENT ISTVÁN DIAKÓNUS

Egy kép rólam:

Védőszentje vagyok:

diakónusok

Ünnepem:

december 26.

Lakhelyem:

+ Jeruzsálem

Szimbólumom:

diakónusi öltözet
pálma, kő, kézben tartott könyv

Néhány érdekesség:

.....
.....

„Állhatatosan kitarottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban. Félelem fogott el mindenkit, mert az apostolok révén sok csoda és jel történt Jeruzsálemben. A hívek mind ugyanazon a helyen tartózkodtak, és közös volt mindenük. Birtokaikat és javaikat eladták, s az árát szétosztották azok közt, akik szükségét szenvedtek. Egy szívvel-lélekkel mindennap összegyűltek a templomban. A kenyeret házaknál törték meg, s örömmel és egyszerű szívvel vették magukhoz az ételt. Dicsőítették az Istent, és az egész nép szerette őket. Az Úr pedig naponként növelte az üdvözültek számát ugyanott” (ApCsel 2,42–47).

SZENT ISTVÁN DIAKÓNUS VÉRTANÚ – a hitvalló

Tanárok, színészek, sportolók és más hivatást betöltők hatására többen követték őket útjukon. Van olyan felnőtt, akire felnézel? Gondolj bele! Felső vagy – ahogy a kisebbek látnak téged, lehet, hogy követni fognak. Jó dolgokat teszel? Első leckénk szentjének életpéldáját sokan követték...

Szent István diakónus életéről nem sokat tudunk. Életrajzi forrásunk a Szentírásban az Apostolok cselekedetei. Életének két mozzanatát tárja elénk ez a forrás: kiválasztását a szolgálatra és vértanúságát. Születési időpontját és helyét nem tudjuk, nem ismerjük a szüleit sem. Neve alapján megállapítható, hogy görög nyelvű zsidó volt. Neve, Sztephanosz, koszorút jelent. „Nomen est omen” („A név előjel”) – a latin mondás szerint neve be is teljesedik a vértanúság koszorújának elnyerésével. Az Apostolok cselekedeteit Szent Lukács írta meg, aki Pál apostol kísérője volt missziós útjain. Ez azért fontos, mert Pál részt vett István megkövezésében. Ő az a Saul, aki vigyázott a hitvallót megkövezők ruhájára. Közről láthatta és hallhatta a vértanú diakónust. Ez az esemény hatással lehetett apostoli hivatására. Lukács leírja, hogyan kapta meg István hat társával együtt a diakónusi szolgálatot. A tizenkét apostol megtapasztalta, hogy ha az asztal szolgálatát is ellátják, kevesebb idő jut az Isten Szavának szolgálatára. Ezért kérték a közösséget, hogy válasszanak ki maguk közül hét köztiszteletben álló férfit – e kiválasztottak között volt István is. Róla még azt is megjegyzi a szent író, hogy „hittel és Szentlélekkel eltelt” férfi volt. Az apostolok imádkoztak felette, rátették a kezüket. Ez volt az első diakónusszentelés. Örömmel és buzgósággal végezte szolgálatát, sokakat megszólított és megérintett általa az Isten. Lukács egy mondattal foglalja össze munkálkodását: „István kegyelemmel és erővel eltelve nagy csodákat és jeleket művelt a nép körében” (ApCsel 6,8). Nem tudjuk meg a részleteket, de az kiderül, hogy szolgálatának nagy hatása volt. Nemcsak az egyháznak gyűjtött új tagokat, hanem ellenségei is lettek. Vitatkoztak, ellene támadtak,

hamisan tanúskodtak, megragadták, és a főtanács elé hurcolták (Vö. ApCsel 6,9–14). A főtanács előtt rámutat arra, hogy a történelem folyamán hányszor utasították el Isten kegyelmét, utoljára Jézus Krisztus elítélésével és keresztre feszítésével. Ezután elszabadultak az indulatok a tanácsteremben, Istvánt kivonszolták a városból, és megkövezték. Vértanúsága lavinát indított el. István halálának beszámolója után Lukács így folytatja könyvét: „Azon a napon nagy üldözés tört ki a jeruzsálemi egyház ellen. Az apostolok kivételével mindnyájan elszéledtek Júdea és Szamária tájékára” (ApCsel 8,1). Nem azért mentek el, hogy elbújjanak, hanem akárhol voltak, hirdették az örömhírt.

Szent István diakónus élete és vértanúsága fontos volt az első keresztény közösség életében. Egyrészt az „egyházi szolgálatok” sokfélesége megmutatta, hogy jobb és eredményesebb, ha megoszlik a szolgálat terhe; másrészt az üldözések közepette megtapasztalták, hogy „övek az Isten országa” (vö. Mt 5,10), és ez az ország terjed, növekszik.

FOGALMAK

Az egyházat Jézus alapította, és **pünkösdkor**, a Szentlélek kiadásának ünnepén született meg. A görög nyelvben így hívják: **ekklészia**. Ez a szó azt jelenti, hogy a meghívottak közössége, gyülekezet. A magyar egyház kifejezés ősi eredetű, azt jelenti: az üdvösség közössége, szent ház, család.

Az őskeresztény közösségnek két fő oszlopa volt:

- az apostoli igehirdetés (görögül **kérügma**), vagyis a Jézus által átadott evangélium tanítása;
- a kenyértörés (görögül **eucharisztia**, ami hálaadást jelent), vagyis az utolsó vacsorán alapított szentség ünneplése, a kenyéren s boron keresztül Jézus halálának és feltámadásának a jelenvalóvá válása.

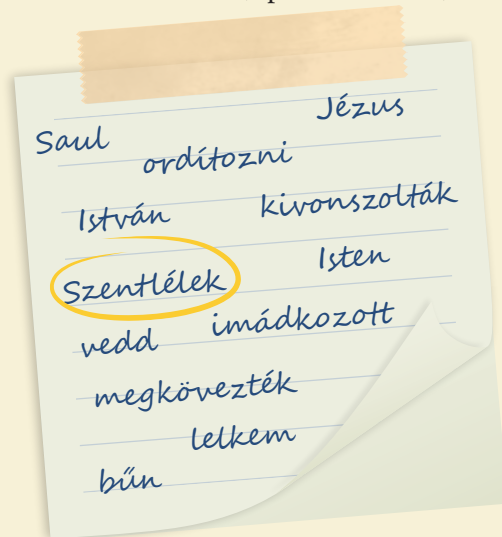
Az ősegyház kis létszámú közösségekből állt. Mindenki ismert mindenkit, és természetes volt az egymásnak nyújtott segítség. Egyesek még azt is vállalták, hogy **vagyonközösségre** lépjenek egymással: eladták mindenüket, s az így kapott pénzt a „közös kasszába” tették.

Jézus követőit ekkor kezdték el **kereszténynek** nevezni. A szó azt jelenti: krisztusi, Krisztushoz tartozó.

Az egyházat a kézfeltétellel felszentelt szolgálattelvők vezették. Egy helyi közösség élén a **püspök** állt (a görög **episzkoposz** jelentése: felügyelő). Őt segítette munkájában a vének testülete, a **presbitérium** – ennek tagjai a presbiterek, vagyis a katolikus szóhasználatban a **papok**. A szegények gondozásában és a közösség életét segítő szolgálatok terén a **diakónusok** buzgólkodtak (jelentése: szolga).

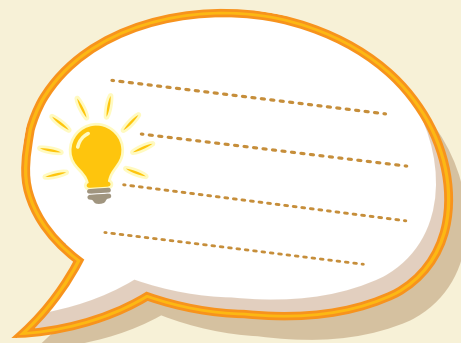
Melyek voltak István diakónus utolsó szavai? Egészítsd ki a mondatokat!

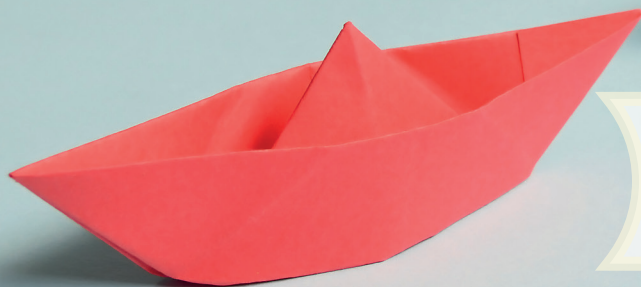
»(...) a ...**Szentlélek**...-kel eltelve fölnevezett az égre, és látta az Isten dicsőségét és ...**Jézus**...-t az Isten jobbján. Felkiáltott: „Látom, hogy nyitva az ég, és az Emberfia ott áll az ...**Isten**... jobbján.” Erre ...**ordítózni**... kezdtek, befogták fülüket, s egy akarattal rárontottak, **kivonszolták** a városból és **megkövezték**. A tanúk egy ...**Saul**... nevű ifjú lábához rakták le ruhájukat. Míg kövezték ...**István**...-t, így **imádkozott**: „Uram, Jézus, **vedd** magadhoz ...**lelkem**...-et!” Majd térdre esett, és hangosan felkiáltott: „Uram, ne ródd fel nekik ...**bűn**...-ül!” Ezekkel a szavakkal elszenderült.« (ApCsel 7,55-60)

ÉRÉNYGYAKORLAT

Légy figyelmes és szolgálatkész az étkezések előkészítésénél!

- I. EGYHÁZTÖRTÉNET
2. Misszió a nemzetek között

*„Magasztaljanak a népek, Istenünk,
minden nemzet dicsőítsen téged!”
(Zsolt 67.4)*

ÍMA

Áldott legyen az Isten,
Urunk, Jézus Krisztus Atyja,
aki Krisztusban minden mennyei,
lelki áldással megáldott minket.
Benne választott ki a világ teremtése előtt,
hogy szentek és feddhetetlenek
legyünk előtte.
Szeretetből eleve arra rendelt bennünket,
hogy Jézus Krisztus által gyermekei
legyünk akaratának tetszése szerint,
és magasztaljuk fölséges kegyelmét,
amellyel megajándékozott minket
szeretett Fiában.

(Ef 1,3–6)

Mi az, ami időtlen?

Ha jó dolog történik velünk, szeretjük megosztani az örömmünket. A mondás szerint: „A megosztott öröm dupla öröm”. Az első keresztényeket is nagy lelkesedés töltötte el. A Jézusba vetett hitük lendületet, örömet adott nekik, és ezt nem tudták magukban tartani. Előbb Jeruzsálemben, majd a város környékén, végül a zsidóság által lakott távolabbi területeken is elkezdték hirdetni az evangéliumot. Ezt a tevékenységet **misszió**nak nevezzük. A szó a latin nyelvből származik, és ezt jelenti: küldetés. A keresztényeknek Jézus küldetést adott: „Menjetek tehát, tegyétek tanítványom-má mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére” (Mt 28,19).

Milyen volt ez a misszió? Egy apostol vagy egy tanítvány többed-magával útra kelt. Amikor megérkeztek egy városba, faluba, általában a zsinagógában vagy valamelyik közösségi helyen elkezdtek tanítani Jézusról. Aki megtért (vagyis akit megérintettek a hallott dolgok, és készen állt az élete átalakítására), azt azonnal **megkeresztelték**.

Az első keresztények korában többségében milyen életkorú embereket kereszteltek meg? És mi a helyzet korunkban? Milyen különbségek vannak az akkori és a mostani állapot között?

A kereszténység terjedése nem állt meg a zsidóság által lakott területek határánál. Egyre több megtérő volt, akik újabb és újabb helyekre tudták elvinni a kereszténység híret. Egészen döbbenetes élettörténetekkel is találkozunk a beszámolókból. Pál apostol őszintén megvallja: „Halálra üldöztem ezt az »utat« [vagyis a kereszténységet], férfiakat és nőket kötöztem meg és vetettem börtönbe. Maga a főpap és a vének tanácsa a tanúm. Megbízólevelet is kaptam tőlük, azzal mentem el Damaszkuszba, a testvérekhez, hogy bilincsbe verve Jeruzsálembé hurcoljam őket, hadd bűnhődjenek” (ApCsel 22,4–6). Már ekkor sokakat megkínóztak a hitükért; voltak, akik az életüket is feláldozták Jézusért.

Ahogy új területekre ért el a misszió, számos kérdés is felmerült: Milyen nyelven kell hirdetni az evangéliumot? Milyen szokásokat kell követni? A megtérő keresztényekre is kötelezőek a zsidó vallási előírások? A vitákra a **jeruzsálemi apostoli zsinat** adott választ 50-ben. Az egyház befogadta a nem zsidó származásúakat is, és nem kötelezte őket Mózes törvényeinek, a zsidó vallási előírásoknak megtartására (ApCsel 15,1–29). Ugyanakkor figyelmeztették őket, hogy erkölcsösen, az ószövetségi hagyományok fontos elemeit tiszteletben tartva éljenek. A döntés kaput nyitott az egész világra kiterjedő misszió előtt.

A legrészletesebben Szent Pál apostol és tanítványai missziós tevékenységét ismerjük. Az Apostolok cselekedetei és megannyi levél is beszámol a tevékenységükről. A kibontakozó igehirdetés központja egy időre a szíriai Antiochia lett. A korabeli Római Birodalom harmadik legnagyobb városa volt (Róma és az egyiptomi Alexandria után); itt találkoztak a tengeri kereskedelmi utak a szárazföldi karavánútvonalakkal. A hit terjesztői ki tudták használni a közlekedés és a posta előnyeit. Volt, aki hajóval, mások karavánal vagy gyalogosan keltek útra. Hamar eljutottak a birodalom fontosabb városaiba vagy akár a határokon túlra is. Antiochiában hívták először „kereszténynek”, vagyis „krisztusinak” az új hit követőit.

A misszió mérföldköve volt, amikor Szent Pál Ázsiából **Európa** földjére lépett. A mai Törökország területén, a Dardanelláknál kelt át a tengeren (ApCsel 16,11–12); felkereste a legfontosabb görög városokat: Tesszalonikát, Athént és Korintust.

A másik fordulópontot **a kereszténység Rómába, a birodalom fővárosába való megérkezése** jelentette. Már közvetlenül pünkösd után érkeztek Rómába keresztény hitre tért zsidók. Később itt működött Szent Péter és Szent Pál is. Hatalmas kihívással néztek szembe: a világ minden részéről érkeztek emberek az Örök Városnak is nevezett Rómába. Itt volt a politikai és a gazdasági élet központja; Róma volt az ókor legnagyobb, legnépesebb és legfényesebb városa.

Olvass össze minden 2. betűt, és megtudod, mit mondtak a pogányok a keresztényekről!

A pogányok csak irigykedve néztek a keresztényekre, és ezt mondogatták: „...” (Terullianusz: Apollogeticum 39,7)

A szeretet nem szűnik meg soha.
A szeretet tisztelemes, jószágos, nem féltékeny, nem kértve kér, nem is kesély, nem tapintatlan, nem keseri a maga javát, nem gesztet haraggra, nem áll a gonoszok ellen, mindent elhárít, mindent elhárít, mindent elhárít, mindent elhárít.

1Kor 13,4-8

NÉZZ UTÁNA!

Az internet segítségével derítsd ki, hogy az apostolok melyik mai ország területén végeztek missziót!

Mit gondolsz, miért fontos élő szóval is hirdetni Jézust? És mi nehéz benne?

Írd be a válaszok számát!

- ⑨ *Mi volt Pál eredeti neve?*
- ⑩ *Mit jelent a Pál név?*
- ⑥ *Hol született Pál?*
- ⑧ *Miért utazott Pál Damaszkuszba?*
- ① *Mit látott Pál a damaszkuszi úton?*
- ② *Ki beszélt Pállal a damaszkuszi úton?*
- ③ *Meddig volt vak Pál?*
- ④ *Hogy hívták azt az embert, aki visszaadta Pál látását?*
- ⑦ *Melyik birodalom állampolgára volt Pál?*
- ⑤ *Milyen mestersége volt Pálnak eredetileg?*

1. Fényességet 2. Jézus

3. Három napig

4. Ananiás

5. Sátorkészítő

6. Tarzusz

7. Római Birodalom

8. Jézus tanítványainak letartóztatása miatt

9. Saul

10. Legkisebb

Idegen nyelven, ismeretlen kultúrákból származó embereknek kellett hirdetniük Jézust. Hogy mennyire sikeres volt a tevékenységük, azt a következő leckéből láthatjuk meg!

SZENT PÁL – a népek apostola

Mit szólnál hozzá, ha chatüzeneteidet, e-mailjeidet kiadnák egy könyvben? Vállalnád? Pál apostol levelezései nyíltak voltak, sokan olvasták, sőt te is elolvashatod őket!

Neve nem ismeretlen számunkra, hiszen az előző leckében már találkozhattunk vele. Ugyanis tanúja volt István diakónus megkövezésének. Életrajzi forrásul elsősorban a Szentírásban található levelei és a már előző leckében is említett Apostolok cselekedetei szolgálnak. Születésének időpontját nem ismerjük; születési helye Tarzusz, amiről maga tesz tanúságot egyik beszédében (vö. ApCsel 22,3). Benjamin törzséből származott, zsidó ember volt, és születésétől római polgár is. Jeruzsálemben nőtt fel, Gamálielnél tanult. Fenyegést látott a terjedő új hitben, a kereszténységben. Tekintélyes személyként hatalma volt arra, hogy letartóztassa a keresztényeket. A Damaszkusz felé vezető úton történt a Jézussal való találkozása. Pál megtéréséről háromszor is beszámol Lukács az Apostolok cselekedeteiben (ApCsel 9,1–19; 22,4–16; 26,9–18). A nagy fényesség, a földre zuhanás és a párbeszéd mind a három elbeszélés része. Kísérete vezette be Damaszkuszba. Ott Ananiással találkozott, visszakapta látását, és megkeresztelkedett. Nem sok időt töltött az események emésztésével, máris hirdette az evangéliumot – mint Jézus küldötte. Damaszkuszból Jeruzsálembé ment. Ott találkozott az apostolokkal. Ő maga is átélte, amit István diakónus, hogy az örömhírt nem mindenki fogadja örömmel, hanem támadják, üldözik érte. Három missziós útja volt: az első úton a zsidóknak hirdette Jézus Krisztust, de újra és újra falakba, támadásokba ütközött. Ehhez az úthoz tartozott egy megoldásra váró kérdés, hogy a megtérő pogányoknak követniük kell-e a zsidó szokásokat, nevezetesen a körülmetélést és a mózesi törvényt. Az apostolok elé tárták a kérdést, akik zsinatot tartottak. A zsinati határozat kimondta, hogy a megtért pogányok nem kötelezhetők a zsidó szokások követésére. Ezzel a kereszténység elkezdett leválni zsidó gyökereiről. Pál második útja már hosszabb volt: a mai Törökország és Görögország területeit járta be. Ezen az útján erősebb hívő közösségek jöttek létre, amellet, hogy botozás és börtön is osztályrészül jutott az apostolnak. Harmadik útja során újra ellátogatott a létrejött közösségekhez, de már több nehézséggel és problémával találkozott: kételkedéssel, pártoskodással,

hamis tanításokkal, botrányokkal és sok szenvedéssel. Mindeközben igyekezett gyűjteni a szegényeknek. Pál harmadik útja könny, veríték, szomorúság és atyai aggodás volt. Jeruzsálemben az életére törtek, de a római helyőrség védőőrizetbe vette. Perbe fogták, Antonius Félixhez, a júdeai helytartóhoz került, majd, római polgárjogánál fogva, fellebbezett a császárhoz. Még fogságban is minden alkalmat megragadott, hogy hirdesse az evangéliumot. Megtérések, mély beszélgetések történtek római fogsága során is. Euszébiosz tanúsága szerint Péter apostollal együtt szenvedett vértanúhalált a Néro császár féle keresztényüldözés idején.

A keresztény missziók kezdete dicsőséges és fájdalmas volt, sok örömmel és nehézséggel, felmerülő problémákkal egyetemben. De a világ érezte, hogy lélegzik, átjárja a Szentlélek.

FOGALMAK

A **misszió** szó latin eredetű, és küldetést jelent. Keresztény értelemben azt a tevékenységet jelöli, amelynek révén a hívők a még nem hívőknek hirdetik Jézust, az evangéliumot (beszélhetünk tehát **evangelizációról** is); meghívják a többi embert, hogy csatlakozzanak a keresztények közösségéhez. Ez a lehetőség mindenki előtt nyitva áll, származástól, kultúrától, nyelvtől függetlenül.

Aki elfogadja a meghívást, elkezdí átalakítani az életét. Szeretne egyre jobban Jézusra hasonlítani. Ez a folyamat a **metérés**. A megtérőket alaposan előkészítik a **keresztségre**, vagyis arra a pillanatra, amikor az egyház tagjaivá válnak. A készülőket régen hittanulóknak, görög szóval **katekumennek** nevezték. A felkészülési időt így hívjuk: katekumenátus.

Az első keresztény közösségeket az apostolok alapították; a Földközi-tengert környező vidékeken jöttek létre szerteszét. Akkoriban még igen nehéz volt a kapcsolattartás. A legbiztosabb és leghatékonyabb kommunikációs csatorna a **levelezés** volt. Az apostolok és tanítványaik a római birodalmi postát vették igénybe, ami kiváló és megbízható volt. Az Újszövetségben számos levelet találunk ebből a korból: nagyon érdekes szövegek, általuk betekintheünk az első keresztények életébe. A szerzők ügyesen és érdekesen írtak, többféle **irodalmi műfajt** használtak. Vannak köztük egészen személyes levelek, de olyanok is, amelyek igazából levél formában megírt irodalmi művek. Találunk a szövegekben költeményeket, himnuszokat, érveléseket, bizonyításokat és vitákat is.

Mit jelent a evangélium (görög szó) magyarul? **MÍRÖHÖR ÖRÖMHÍR**

SZENT PÁL

Egy kép rólam:

Védőszentje vagyok:
*teológusok,
misszionáriusok*

Ünnepem:
jan. 25., jún. 29.

Lakhelyem:

*Tarsus (szül.),
Róma (+)*

Szimbólumom:

*könyv,
kard*

Néhány érdekesség:
.....
.....

ERÉNYGYAKORLAT

Légy Te is bátor, beszélj egy osztálytársadnak arról, hogy ki neked Jézus, vagy hogy miért jársz templomba, miért jársz hittanórára!

I. EGYHÁZTÖRTÉNET 3. A keresztyüldözések

„Hogy lelkem énekeljen neked, és ne hallgasson soha. Uram, Istenem, mindörökké dicsőítelek!” (Zsolt 30,13)

ÍMA

Úr Jézus!

A barátaim közül néhányan nem értik meg, hogy hittanos vagyok. Nem tudom, hogy mit mondhatnék nekik. Adj szavakat, amelyekkel méltóan megvallhatlak Téged, és bátorságot, hogy elmondjam: igen, én a Te barátodként akarom élni az életemet, mert tudom, hogy Te végetlenül szeretsz minden embert. Ámen.

Szerinted mi adott erőt az apostoloknak, hogy elviseljének oly sok szenvedést és viszontagságot?

Mit jelent számodra ez a kifejezés?

Az emberrel olykor megesik, hogy ártatlanul vádolják, vagy bántják, úgy, hogy semmi rosszat nem tett. Nagyon nehéz az ilyen helyzet, mert nem tudjuk megvédeni magunkat. Fáj, hogy igazságtalanok velünk szemben. Olyan érzésünk van, mintha a többiek nem értenének meg, mintha egyedül maradnánk. Ilyenkor az is kiderül, hogy ki az igazi barátunk: az, aki végig kitart mellettünk, és akár még arra is kész, hogy velünk együtt szenvedje el a bántást.

Az első keresztyények is átéltek ilyen élethelyzeteket. A zsidó vallási vezetők **már Jeruzsálemben üldözték az új vallás követőit**, hamis vádakot hoztak fel ellenük. Itt halt vértanúhalált Szent István diakónus, az idősebb és az ifjabb Jakab apostol.

A Római Birodalom más területein sem volt könnyebb a helyzet. Szent Pál apostolnak utazásai során sok viszontagsággal kellett szembenéznie, amelyeket így összegzett: „Többször voltam börtönben. Mófdelett sok verésben volt részem, sokszor forogtam halálveszélyben. A zsidóktól öt ízben kaptam egy híján negyvenet, háromszor megbotoztak, egyszer megköveztek. Háromszor szenvedtem hajótörést, egy nap és egy éjjel a nyílt tengeren hanyódtam. Sokszor voltam vándorúton” (2Kor 11,22–26). Isten azonban nem hagyta magára a hozzá hűséges embereket. Nem egyszer közbeavatkozott az érdekükben. Szent Pétert csodálatosan kiszabadította a jeruzsálemi börtönből (ApCsel 12,1–17).

Rómában már az első keresztények nehézségekbe ütköztek.

Claudius császár uralkodása idején olyan heves vita robbant ki a fővárosban élő zsidók és keresztények között, hogy az uralkodó végül kitiltotta onnan a zsidókat, akiknek így máshova kellett költözniük (vö. ApCsel 18,2). Ez 49-ben, még az apostolok Rómába érkezése előtt történt.

A császári trónra később Nero lépett, aki idővel megbolondult. Lehet, hogy a korlátlan hatalom ártott meg neki. Véreskezű zsarnok lett belőle, aki senkit és semmit nem tisztelt. **64. július 18-ról 19-re virradó éjszaka hatalmas tűz pusztította el Róma nagy részét.** Nagyon sok ember halt meg. Nero a palotája erkélyén végig énekelt, mintha Trója égését látná, s arról költene dalt. Mások szerint már azt tervezte, hogy milyen csodálatos új várost épít fel a romokon. Emiatt az a szóbeszéd járta, hogy ő gyújtatta fel Rómát. Hogy megmeneküljön a nép haragjától, **a keresztényeket, az új és ismeretlen vallás követőit kiáltotta ki bűnbaknak.** Sokan tudták, hogy ez hamis vád, az indulatok mégis lesújtottak rájuk. Ez volt az első nagy, szervezett keresztényüldözés. Ekkor lett vértanú Szent Péter és Szent Pál apostol is.

A következő kétszázötven évben eltérő rendszerességgel került sor keresztények elleni erőszakra. **A vallásszabadság elnyeréséig tizenhét nagy keresztényüldözést tartunk számon,** melyeknek különböző okai voltak: volt, amikor felségsértéssel és hazaárulással vádolták meg a keresztényeket, mivel nem voltak hajlandók Istenként tisztelni a császárt, és áldozatot bemutatni a szobra előtt; máskor azt terjesztették a keresztényekről, hogy ők tehetnek a Római Birodalom bajairól: a rossz időjárásról, a barbár népek támadásairól, a belső problémákról; a pogány istenek haragszanak a rómaiakra, mivel hűtlenek lettek, és ehhez az új valláshoz csatlakoztak.

Rengeteg **rosszindulatú híresztelés** is terjedt a keresztényekről. Ezek háttérben az állt, hogy nem igazán ismerték őket. Az akkori keresztények ugyanis szigorúan őrizték a „szent titkokat”. Az Eucharisztia ünneplésére (szentmise) nem léphettek be idegenek. A közösségi terem bejáratánál ajtónállók (ostiarus) voltak, és csak a megkeresztelteket engedték be. Az evangéliumokat és a legfontosabb imádságokat gondosan őrizték. Emiatt a kívülállók szemében gyanússá váltak: Vajon mit titkolnak? Milyen ocsmányságot művelhetnek? **A keresztények értelmes és hiteles válaszokat adtak a támadásokra. A vitát felvállaló tanítókat nevezzük apológétáknak.** A görög apológia szó választ, feleletet jelent. Az apológéták kiemelkedő képviselője volt Szent Jusztinosz, Szent Iréneusz és Tertullianus.

Melyik irodalmi mű számol be Trója pusztulásáról, a trójaiak további sorsáról?

Mi köze volt mindehhez a rómaiaknak?

Tudod-e, hogy mely épületek állnak ma Péter és Pál apostolok sírja fölött?

Uram! Neod éjtemet a keresztények, sem a nehézségeket, amiket beleszórtál az életembe. Mert minden szeretettel, egyetlen kívánságával, hogy szerethessék, nem érdemért, hanem egyedül Érted, Istenem! Ész töltsd be egész életemet a szeretet egyetlenségével, az erény szentségével, az erény szentségével, hogy szerethessék, nem érdemért, hanem egyedül Érted, Istenem! Ész töltsd be egész életemet a szeretet egyetlenségével, az erény szentségével, az erény szentségével, hogy szerethessék, nem érdemért, hanem egyedül Érted, Istenem! Ész töltsd be egész életemet a szeretet egyetlenségével, az erény szentségével, az erény szentségével, hogy szerethessék, nem érdemért, hanem egyedül Érted, Istenem!

(Thomas Merton)

A római Szent Sebestyén katakombába részlete

A	Á	B	C	D	E	É	F
1	2	3	4	5	6	7	8
G	H	I	Í	J	K	L	M
9	10	11	12	13	14	15	16
N	O	Ó	Ö	Ő	P	R	S
17	18	19	20	21	22	23	24
T	U	Ú	Ü	Ű	V	Y	Z
25	26	27	28	29	30	31	32

NÉZZ UTÁNA!

Keress három további vértanút az első századok üldözéseinek idejéből! Mit találsz bennünk példaértékűnek? Miben tudnak lelkesíteni, bátorítani minket?

Szerinted mi az értelme Tertullianus mondásának, aki szerint „a vértanúk vére a kereszténység magvetése”?

Az üldözések idején a keresztények védett helyeken, titokban gyűltek össze. Ilyen „menedékhelyet” jelentettek a földalatti, folyószerű temetők, az úgynevezett **katakombák**. Ide nemcsak temetkeztek, de itt is imádkoztak. A vértanúk sírjaira idővel oltárokat emeltek, és ezeken mutatták be a szentmisét. A leghíresebb Szent Callixtus pápa katakombája, ahol a pápák sírboltja található. Az első háromszáz évben minden pápa vértanúhalált szenvedett. A szomszédos teremben az utolsó keresztényüldözés egyik leghíresebb vértanúját, Szent Cecíliát temették el.

Az üldöztetéseknek Nagy Konstantin császár milánói rendelete vetett véget 313-ban. Az uralkodó Krisztus segítségének tulajdonította, hogy a Milvius hídnál vívott sorsdöntő csatában legyőzte az ellenfelét. A csata előtti éjjelen ugyanis álmot látott, amelyben egy kereszt tűnt fel az égen, s közben a következő szót hallotta: „E jelben győzni fogsz!” A vallásszabadság elnyerése új fejezetet nyitott a kereszténység életében.

A kód megfejtésével megtudod, hogy hol szenvedtek vértanúhalált a következő nagy szentek. Az internet segítségével annak is nézz utána, hogyan!

Szent Perpétua
és Szent Felicitász

K	A	R	T	H	Á	G	Ó
14	1	23	25	10	2	9	19

Szent Ágota

C	A	T	A	N	I	A
4	1	25	1	17	11	1

Szent Lúcia

S	Z	I	R	A	K	Ú	Z	A
24	32	11	23	1	14	27	32	1

Szent Péter
Szent Pál Szent Ágnes
Antiochiai Szent Ignác
Szent Lőrinc
Szent Sebestyén
Szent Cecília

Szent Kelemen

K	R	I	M
14	23	12	16

R	Ó	M	A
23	19	16	1

F	É	L	S	Z	I	G	E	T
8	7	15	24	32	11	9	6	25

SZENT CECÍLIA SZÜZ ÉS VÉRTANÚ

– aki az Úrnak énekelt

Rómában született 230 körül, és ott is szenvedett vértanúságot 250 körül. Cecília nemesi származású volt, szép és bölcs. Mindig magánál hordta az evangéliumot. Lángoló, mély hite szerelemre lobbantotta Krisztus iránt, és mint jegyes neki ajánlotta szüzi tisztaságát. Az akkori keresztény nők között ez nem volt ritka. A szülei azonban már kiszemelték számára leendő férjét, Valerianust. Cecília elfogadta szülei tervét, de az esküvő előtt imádkozott, böjtölt, hogy leendő férje megértse és elfogadja szüzességi fogadalmát. Az esküvő estéjén, amikor kettesben voltak férjével, elmondta titkát, hogy fogadalmat tett, s hogy egy angyal őrzi a tisztaságát. Valerianus feltételt szabott: hiszi, ha ő is láthatja az angyalt. Cecília azt mondta, hogy akkor láthatja, ha megkeresztelkedik. Valerianus elment még azon éjszaka, hogy megkeresztelkedjék Szent Orbán püspöknél. Megkeresztelkedése után hazatérve valóban megláthatta felesége őrzőangyalát. Az angyal liliomból és piros rózsából készült koszorúval koronázta meg őket. A liliom a tisztaságot, a rózsza a vértanúságot jelképezte. Valerianus megtérése családjára is hatással volt: hamarosan testvére, Tiburtius is megkeresztelkedett. Keresztény életüket nem tudták elrejteni, gyakorolták az irgalmasság cselekedeteit. Eltemették a megölt keresztény testvéreiket, ezért őket is bíróság elé állították. Amalchius prefektus kegyelmet ígért nekik, ha áldozatot mutatnak be a római isteneknek, de mivel Valerianus és fivére megtagadták ezt, halálra ítélte őket. Utánuk Cecíliát állították a bíróság elé: neki is felajánlották, hogy sértetlenül elmehet, ha áldozatot mutat be a pogány isteneknek. Cecília nem rettent meg – tanúságot tett az Istentől. A történelem megemlékezik ékesszólásáról és bölcsességéről, amely által sokakat megtérésre vezetett. Így szólt azokhoz, akik siratták, amiért halálra adta magát: „Jó ifjak, ez most nem ifúságom eltékozlását jelenti, hanem csak kölcsönadását; sarat adok, és aranyat nyerek... Ha valaki filléreitekért aranyakat adna, nemde repülnétek hozzá?” A prefektusnak is bölcsen válaszolt, aki azt mondta neki, hogy élet és halál ura: „Bár mindenki ezt hiszi, mégis bebizonyítom, hogy hazudsz! Elveheted ugyan az élőkötől az életet, de a halottaknak nem tudod visszaadni. A halál szolgája vagy tehát, nem pedig az életé.” Amalchius prefektus a sok megtérés miatt nem akarta nyilvánosan kivégeztetni Cecíliát, ezért a házában hajtották végre az ítéletet. Háromszor sújtottak le, hogy fejét vegyék, de nem sikerült. A törvény értelmében a hóhér nem sújthatott le negyedszer, ezért otthagya. Keresztény testvérei körében halt meg a lány. Cecília és megannyi őkeresztény szent élete és vértanúsága az egyház maradandó kincsei.

Ünnepének egyik antifónája:
„Zengő hangszerek kíséretében Cecília egyedül az Úrnak énekelt, mondván: legyen az én szívem szep-lőtelen, hogy ne rendüljek meg.”

Stefano Maderno híres szobra Szent Cecíliáról

SZENT CECÍLIA

Egy kép rólam:

Védőszentje vagyok:
egyházi zenészek,
költők, zenészek,
hangszerkészítők

Ünnepem:
november 22.

Lakhelyem:

+Róma

Szimbólumom:

hangszerek,
orgona, sebek

Néhány érdekesség:

.....
.....

A Szent Marcell és Szent Péter katakomba freskói

ERÉNYGYAKORLAT

Szent Cecília az evangéliumot mindig magával vitte. A héten fordíts rá időt, hogy legalább egy részt elolvass a Bibliából!

Ἰησοῦς = Jézus

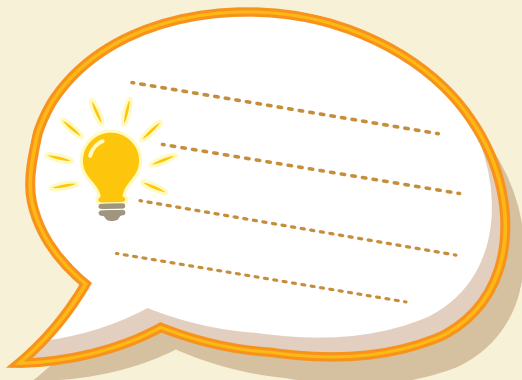
Χριστός = Krisztus

Θεός = Isten

Υἱός = Fia

Σωτήρ = Megváltó

ΙΧΘΥΣ = „Hal”
i kh th ü sz görögül

FOGALMAK

Vértanúnak (görög szóval **mártírnak**) azokat nevezzük, akik feláldozták az életüket a Jézusba vetett hitükért. **Hitvalló** (latin szóval **confessor**) az az ember, aki szenvedett a hitért, de végül életben maradt.

A vértanúk halálát az első keresztények mennyei, az új életre való születésnek tekintették. A haláluk évfordulóját ezért úgy ünnepelelték meg, mint születésnapot. Ezeket az emléknapokat **naptárban** is rögzítették: ez az egyházi naptár a **Martyrologium Romanum** (római „mártírlista”).

A vértanúk sírját tisztelték, őrizték; **oltárt**, a szentmise bemutatására alkalmas építményt emeltek fölé. Sok templomban a mai napig síralakú szarkofágoltárokra látunk – ez az ókori szokásra emlékeztet. Ma már legtöbbször nincs vértanú sírja az oltár alatt, ilyenkor egy szent **ereklyéjét** (testének vagy ruhájának egy darabját) helyezik el az oltárban.

A milánói rendelet **vallásszabadságot** adott a keresztényeknek. Ez azt jelenti, hogy a hitüket elismerte az állam, és a vallás követőit nem volt szabad üldözni. Szabadon élhettek, és gyakorolhatták a hitüket.

Egészítsd ki az alábbi szavakat:

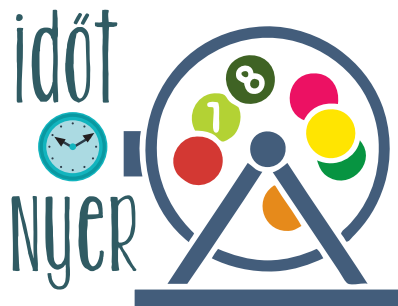
● HAL <u>ÁSZ</u>	● aki hálóval dolgozik
● HAL <u>ÁSZLÉ</u>	● halból készült leves
● HAL <u>K</u>	● csöndes
● HAL <u>MAZ</u>	● matematikai és logikai fogalom
● HAL <u>OM</u>	● rakás, más szóval
● HAL <u>LÁS</u>	● érzékelés
● HAL <u>OGATÁS</u>	● odázás
● HAL <u>ÁL</u>	● a földi élet vége
● HAL <u>HATATLANSÁG</u>	● örök élet
● HAL <u>LÓ</u>	● Ezt mondjuk, amikor felvesszük a telefont.
● HAL <u>VÁNY</u>	● megfakult szín
● HAL <u>OGÉN</u>	● kémiai elem (csoport)

I. EGYHÁZTÖRTÉNET

4. A nagy hitviták

Mi kell ahhoz, hogy időt nyerj?

„A szeretet és a hűség a jóra törekvőké!”

(Péld 14,22b)

IMA

Az erdőben kirándulva olykor forrásra bukkan az ember. Egy szikla oldalából vagy a földből tör elő a víz. Gyönyörűen buzog, tiszta és friss. A földön azonban könnyen szétfolyik, koszos lesz. Idővel azonban medret váj magának a forrásvíz, és onnan patakként, majd folyóként folytatja az útját. Az a víz, ami nem terelődik a mederbe, elvész.

A keresztények számára Jézus evangéliuma, élete, halála és a feltámadása, valamint az apostolok tanítása jelentette a forrást. Ettől semmi esetre sem volt szabad eltérniük. Csakhogy merültek fel kérdések, például hogy hogyan kell érteni egy szentírási mondatot. Keleti vallások és gondolatrendszerek is felbukkantak a Római Birodalomban – a keresztények találkoztak ezekkel. Egyesek át is vettek bizonyos elemeket a többi elképzelésből. **Megindult a vita: Melyik az igaz hit? Mit lehet tenni a tévedések ellen?** Olyan volt, mint amikor a forrásból előtörő víz utat keres, medret váj magának... Egyre világosabban elkülönült az igaz hit (görögül ortodoxia) és a szakadár csoportok téves elgondolása (görög eredetű kifejezéssel eretnokség, latin szóval szekta). Az egyik első nagy hitvédő lyoni Szent Iréneusz püspök volt, aki terjedelmes művet írt, *Az eretnokségek ellen* címmel.

Ahogy a szarvasünő a forrás vizére kívánczik, úgy vágyakozik a lelkem utánad, Uram.

Lelkem szomjazik az Isten után, az élő Isten után. Mikor mehetek már, hogy lássam Isten arcát? (...)

Lelkem, miért vagy szomorú és miért háborogsz? Remélj az Úrban és majd újra dicsőítem, mint arcom felderítőjét.

(Zsolt 42,2-3.6)

eredet

szomjoltó

felfrissülés

FORRÁS

hűsítő

tiszta

éltető

feliüdülés

Bibliai gondolatok a gondolatról!

Mi lehet a hiányzó szó? Ha nem tudod, segít a Szentírás!

Egyetlen gondolat sem t ítok előtt, nincs egyetlen s ző sem, amit ne hallana. (Sir 42,20)

Gondolatai, mint a tenge r végtelenje, tanácsai pedig mélyebbek az óceánnál. (Sir 24,29)

Meggondolatlanul ne tégy soha semmit, akkor nem kell soha megbánnod t ette id. (Sir 32,19)

Örök érvényű az Úr határozata, nemzedékről nemzedékre száll sz ívenek gondolata. (Zsolt 33,11)

Igaz (I) vagy Hamis (H)?

I Egy Isten van.

H Három Isten van.

H egyszemélyű Isten

I háromszemélyű Isten

H Jézus csak egy jelentős tanító.

I Jézus nem csupán Isten.

I Jézus Istenember.

I Mária Jézus édesanyja.

H Szent József Jézus édesapja.

H Máriát imádjuk.

I Nincsenek titkos pápai iratok.

H Mindent a jó Isten teremtett.

A sok tévtanításból csak pár fontosabb irányzatot és vitát emelünk ki:

– **Mágia.** Olyan elgondolás, mely szerint bizonyos szavakkal vagy cselekedetekkel kikényszeríthetjük Istentől, hogy azt tegye, amit mi akarunk. A Bibliában szerepel Simon mágus, aki pénzért akarta megvenni az apostoloctól a csodatévő hatalmukat (ApCsel 8,9–25). Az egyház úgy tartja, hogy az erőt a Szentlélektől kapjuk, ingyen. Isten annak adja az ajándékát, akinek akarja.

– **Gnosztikusok.** A görög gnózis szó tudást, ismeretet jelent. Az ilyen csoportok úgy hitték, hogy van valamiféle titkos tudás, amit csak a vezetőjük ismer. Sok lépésben beavatásokon kell átesniük, hogy feltárják a jelöltek előtt ezt a titkot. Csak az éri el az üdvösséget, a megvilágosodást, aki a rejtett tudás birtokába jut. Velük szemben az egyház hangsúlyozta, hogy a hitben semmi sincs elrejtve: egy általános iskolás diák is elolvashat mindent a kereszténységről, a pápai palotában nincs „titkok kamrája”.

– **Manicheusok.** Ez a perzsa (mai Irán területéről származó) irányzat úgy gondolta, hogy a világ két őselvből épül fel: a jóból és a rosszból. Minden ezek keveredéséből keletkezik; az élet pedig nem egyéb, mint e két őselv állandó harca. A keresztények ellenben abban hisznek, hogy mindent a jó Isten teremtett. Még a gonosz lelkek is Isten teremtményei. A rossz nem öröktől létezik, nem egyenrangú a jóval. Onnan való, hogy visszaélünk a szabadságunkkal.

– **Világvégevárók.** Jézus beszélt arról, hogy egyszer majd visszajön. Először kisgyermekként megszületve, Betlehemben jött el. Másodszor azonban dicsőséggel, erővel érkezik. Proféciát is mondott erről, de szavainak értelméről vita kezdődött. Voltak, akik szerint még az ő életükben, hamar elérkezik ez a második Úrjövét, s vele a világvége. Az egyház azonban nem felejtette el, amit maga Jézus mondott: „Azt a napot vagy órát senki sem tudja, az ég angyalai sem, sőt még a Fiú sem, csak az Atya” (Mk 13,32).

– **Ariánusok.** Áriusz észak-afrikai pap volt. Úgy vélte, hogy a Fiú „nem egylényegű” az Atyával. Előbb lett, mint a teremtmények, mégis alacsonyabb rendű, mint az Atya; s Jézus emberi testét ez a mennyei Fiú, az Ige szinte „megszállta”. A keresztények elbizonytalanodtak: Lehet, hogy Jézus nem Isten, csak egy teremtmény? Ez a tan sokáig fennmaradt, s követői, az ariánusok Egyiptomból kiindulva messze földön elterjesztették alapítójuk gondolatait.

Kibontakoztak más viták is: Mikor kell ünnepelni a keresztény húsvétot: a zsidó naptár szerint kell meghatározni annak dátumát, vagy a római naptár szerint jobb rögzíteni a napját (húsvéti vita)? Ha valakit egy eretnek keresztel meg, érvényes-e (eretnekkeresztelési vita)?

Az egyház a sok vita miatt egyre jobban tisztázta a tanítását. A hitvallások segítségével – kérdésekre adott válaszok alapján – a kereszteleés előtt „ellenőrizték”, hogy igaz hitű-e a kereszteleendő.

A kereszteleenség szabad vallássá válása után már mód nyílt arra, hogy ünnepeyes tanácskozásokon vitassák meg a felmerült kérdéseket. Ezeket hívták **zsinatoknak**. Voltak olyan találkozók, amikor csak egy szűkebb terület püspökei gyűltek össze (például Észak-Afrikában a karthágói zsinatok); máskor a császár hívta egybe az ülést, melyen a világ minden részéről érkezett több száz püspök vett részt. Előfordult, hogy a római pápa is bekapcsolódott a munkálatokba, gyakoribb volt azonban, hogy követek révén képviseltette magát, s utólag hagyta jóvá a döntéseket. Az üléseken **hitvallásban** is összegezték, mit gondol az egyház, hogyan válaszol a vitás kérdésekre. Ezeket hívjuk zsinati hitvallásoknak. Az első egyetemes zsinatot 325-ben, a mai Törökország területén fekvő Nikaiában (latinosan: Niceában) tartották, melyen Áriusz is részt vett – tanítását azonban elvetette az egyház.

Tudod-e, melyik a legősibb hitvallás? Ismersz-e zsinati hitvallást?

SENT ATANÁZ PÜSPÖK, EGYHÁZATYA

– a csendesen cselekvő remete

Atanáz 295 körül született Alexandriában, kereszteleeny családban. Gyermekkorában még folyt a Diocletianus-féle kereszteleenyüldözés, tanítói közül is többen vértanúk lettek. A következő császárok már engedelményeket tettek a kereszteleenyeknek, már lehetett istentiszteleteket tartani, ugyanakkor több eretnekmozgalom is felbukkant (eretnek az, aki az egyház tanítása helyett saját gondolatait tanítja). Egyre fontosabbá vált, hogy az egyház megfogalmazza hitvallását, és a hívők ismerjék s növekedjenek az egyház tanításában. Atanázról így ír egy kortársa: „gazdag volt szellemei életében, gazdag volt a gyakorlati életében is, és a kettőt, melyek sokak számára összekapcsolhatatlanok, csodálatosan kapcsolta össze igazi aranylánccal, hogy a gyakorlati élet irányítsa a szemlélődést, és a szemlélődést használja életformája megpecsételésére.” Nem véletlen, hogy őt választotta diakónusául és titkárául az egyiptomi metropolisz püspöke, Alexandrosz. Együtt mentek a niceai zsinatra, amelyet Konstantin császár hívott össze, hogy lezárják az ariánus vitát. Áriusz alexandriai pap azt hirdette, hogy Jézus nem örökkévaló, mint az Atyaisten, hanem teremtmény. Ez szemben állt az egyház tanításával. A püspökök hitvallásban határozták meg, hogy a Fiú „született, de nem teremtmény” és „az Atyával egylényegű”.

Gyűjtsd ki a szövegből az egyes tévtanításra jellemző kulcsszavakat!

Mennyi ideig tartott az eddigi leg-hosszabb táborod? Szívesen mentél? S ha jól is érezted magad, vágytál már haza? Milyen érzés lett volna, ha azt mondják, hogy bizonytalan ideig nem mehetsz haza?

Alexandriai Atanáz és Alexandriai Cirill

SZENT ATANÁZ

Egy kép rólam:

Védőszentje
vagyok:
*migrénben, fejfá-
jásban szenvedők*

Ünnepem:

május. 2.

Lakhelyem:

Alexandria

Szimbólumom:

*püspök,
írásstercs,
könyv*

Néhány érdekesség:

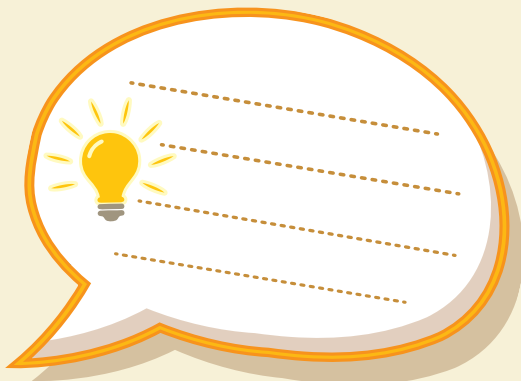

Emlékszel? Mit jelent a keresztény szó?
(Az 1. leckében utánanézhetsz!)

krisztusi, Krisztushoz tartozó

ERÉNYGYAKORLAT

Imádkozd el a héten az Apostoli hitvallást, és gondold végig a szavait!

A vita azonban nem ért véget. Alexandrosz után Atanáz lett a püspök. A niceai hitet igyekezett megszilárdítani. Konstantin császár – hogy birodalmában ne legyen megosztás – Áriuszt visszahelyezte hivatalába. Atanáz szóvá tette, hogy ez nem volt jó döntés, ezért többen ellene támadtak, majd száműzték. Négy császár uralkodásának során Atanáz ötször kényszerült száműzetésbe. Püspöki székhelyétől megfosztva volt Trierben, Rómában a pápánál és az egyiptomi remetéknél. Száműzetéseit munkával és tanulással töltötte. Az egyiptomi remeték között találkozott Antallal, aki nagy hatással volt rá. Megírta életrajzát, hogy példa legyen az utókor számára. A sivatagi remeték között megtanulta a „csendes cselekvést” és a „tevékeny nyugalmat”. Püspökségének negyvenhat évéből húszat száműzetésben töltött. Kemény, határozott jelleméről, jelenlétének és szavának erejéről így ír egyik barátja: „Gyémánt volt azok számára, akik ütötték-verték, mágnes azoknak, akik vele szemben foglaltak állást, miként a mágnesnek természeténél fogva megvan az a megmagyarázhatatlan tulajdonsága, hogy a legkeményebb anyagot, a vasat is magához vonzza.” Mindvégig hűséges maradt az egyház hitvallásához. Nem volt mindegy számára, hogyan tekint a hitére, mit fogad el, és mit zár ki. Másokat is arra buzdított, hogy legyenek állhatatosak a hitvallásban. Az ariánus vita végét nem élhette meg, de harcának meg volt a gyümölcse. 373. május 2-án halt meg püspöki székhelyén, Alexandriában.

FOGALMAK

A **dogma** jelentése: tantétel. Olyan formula, amelyben az egyház rögzíti a hitét. A katolikusoknak kötelező elfogadniuk a tartalmát. A **tanítóhivatal** (latinul: **magisztrium**) segít nekik abban, hogy világosan megismerjék a tanítást, és helyesen járjanak Jézus útján. A tanítóhivatal tagjai a püspökök; testületüket **püspöki kollégium**nak hívják. Feje Róma város püspöke, a mindenkori pápa.

A püspökök időről időre összegyűlnek, hogy átbeszélgék a vitás kérdéseket, a felmerült nehézségeket, és választ, megoldást találnak. Ezt az eseményt hívjuk **zsinat**nak. A görög eredetű szó azt jelenti: összejövetel, „közös úton levés”. Az egyetemes zsinaton a világ összes püspöke részt vesz, a zsinati döntéseket a pápa hagyja jóvá és hirdeti ki. Az egyetemes zsinat szükség esetén dogmát is megfogalmazhat.

Az egyház hitét a **hitvallás** (görög szóval: **szimbólum**) rögzíti. A keresztségre eredetileg kérdés-felelet formájú hitvallásokat készítették. Idővel azonban megjelentek a kijelentő módban írt formák is – ilyen hitvallást imádkozunk minden vasárnapi szentmisén.